

Ängelholms kommun
info@engelholm.se

2022-04-22

1 (23)

Dnr-SI 2021:8121

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Söndrebalgs skola SO 2 i Ängelholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Söndrebalgs skola SO 2 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Söndrebalgs skola SO 2 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda skolans arbete så att arbetet med att utveckla undervisningen och skolans lärmiljöer har ett tydligt fokus på vilka skillnader som finns mellan flickors och pojkars resultat och upplevelse av undervisning och trygghet. I detta ingår att konkreta åtgärder planeras, genomförs och utvärderas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utifrån sin uppföljning av undervisningens kvalitet sätta in åtgärder för att utveckla undervisningen i de ämnen och för de lärare där undervisningen inte i tillräcklig utsträckning är anpassad utifrån samtliga elever och erbjuder en variation av arbetssätt och arbetsformer.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärare använder olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar samt organisera lärarnas arbete så att de får förutsättningar att regelbundet samverka med varandra i arbetet med bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 22 september 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2021:8121) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorns uppföljning och analys av kunskapsresultaten leder till tydliga slutsatser som bildar en god grund för utvecklingsinsatser och resursfördelning. Rektorn skaffar sig en god bild av verksamhetens kvalitet genom regelbundna möten med olika nyckelpersoner men inhämtar inte systematiskt elevernas uppfattning om undervisningen. Rektorns resursfördelning är flexibel och anpassad för att möta de behov som rektorn identifierar i verksamheten. Granskningen visar att rektorn i huvudsak leder och organiserar det pedagogiska arbetet på ett sätt som främjar skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Granskningen visar dock att trots att personalen ser skillnader både mellan flickors och pojkars resultat och deras motivation så leder inte rektorn något strategiskt arbete för att komma till rätta med dessa skillnader. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen.

Granskningen visar att rektorns uppföljning och analys av kunskapsresultaten leder till tydliga slutsatser som bildar en god grund för utvecklingsinsatser och resursfördelning. Av intervjuer med lärare, elevhälsopersonal och rektorn och av inkommen dokumentation framgår att skolan har tydliga former för uppföljning och analys av kunskapsresultaten. I den första uppföljningen och analysen, som genomförs i slutet av läsåret, deltar även lärarna. De resultat som ligger till grund för uppföljningen och analysen omfattar betygsstatistik för samtliga årskurser och jämförelser över tid och behörighet till nationellt program. I underlaget framgår även skillnader i meritvärde mellan flickor och pojkar, andel elever som nått målen i alla ämnen samt antal elever med meritvärde över 300 poäng. Skolans sammanställning av resultat visar att 86,5 procent av eleverna är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram men att endast två

tredjedelar av eleverna når kunskapskraven i alla ämnen och att flickor har betydligt högre genomsnittligt meritvärde än pojkar. Det framgår även av statistiken att elever vars föräldrar har kortare utbildningsbakgrund har betydligt lägre resultat än elever med föräldrar med längre utbildning. Förutom denna årliga uppföljning och analys har skolan elevgenomgångar varje termin där elevhälsoteamet (EHT) deltar och uppföljning av enskilda elever sker varje vecka inom ramen för elevhälsoteamets arbete.

De analyser som görs bildar sedan underlag för rektorn att tillsammans med nyckelfunktioner på skolan ta fram de fokusområden som skolan ska arbeta med under kommande läsår. Enligt rektorn och inkommen dokumentation visade den senaste läsårsanalysen att resultaten över lag är stabila på skolan men att eleverna som började i årskurs 7 höstterminen 2021 hade låga kunskapsresultat i slutet av årskurs 6. Vidare visade uppföljningen, enligt rektorn, att resultaten i matematik inte var tillräckligt bra och att det var många elever som behövde mer praktisk vägledning i ämnet och mer stöd av lärare. Enligt rektorn har de pratat i personalgruppen kring att eleverna har relativt hög behörighet till gymnasieskolan men att det är stor skillnad i såväl elevers meritvärde som andel elever som når målen i alla ämnen, beroende på föräldrarnas utbildningsbakgrund. Av nationell statistik för läsåret 2020/2021 framgår att skillnaden i meritvärde är ungefär 40 poäng och att det är nästan 30 procent fler elever med föräldrar som har eftergymnasial utbildning som når målen i alla ämnen. Rektorns analyser visade att det finns problem med elevers motivation när verksamheten inte i tillräckligt hög grad erbjuder eleven olika sätt att lära och att detta problem omfattar såväl den fysiska lärmiljön som undervisningens struktur och tydlighet vad gäller syfte och mål. För att öka motivationen generellt hos eleverna hade det behövts en mer varierad undervisning och lektionerna behöver bestå av mer lärarledd undervisning istället för, som nu, stora delar enskilt arbete. Enligt rektorn beror den bristande motivationen även på vissa lärares förhållningssätt till elever som har bilden att de inte behöver utbildning, eftersom de har framtiden klar för sig.

Rektorn skaffar sig en god bild av verksamhetens kvalitet genom regelbundna möten med olika nyckelpersoner men inhämtar inte systematiskt elevernas uppfattning om undervisningen. Det framgår av intervjuer med rektorn, elevhälsopersonal och lärare att rektorn har veckovisa möten med specialpedagog, EHT och arbetslagsledare och att hen på så vis inhämtar information om såväl arbetslagens möten som undervisningens genomförande och kvalitet i de olika ämnena. Därutöver deltar rektorn i vissa arbetslagsmöten och mentorsmöten. Enligt rektorn finns det en variation mellan lärare och ämnen i hur undervisningen genomförs, men generellt menar rektorn att det behövs mer lärarledd undervisning i förhållande till enskilt arbete. Det är mycket digitalbaserad undervisning där lärare ger instruktioner och

mest finns i rummet när eleverna jobbar. Vidare ser rektorn att den organisation som finns i vissa ämnen, med en form av nivågrupperingar där den minst utbildade personen arbetar med elever med mest stödbehov, inte är den bästa. Rektorn säger även att det kooperativa lärandet inte är så implementerat på högstadiet som i lägre årskurser. Lärares förutsättningar följs upp löpande, främst när lärare signalerar att något inte fungerar. Enligt intervjuade lärare är rektorn lyhörd för deras synpunkter och de ger även exempel på när rektorn har gjort förändringar utifrån sådana synpunkter. Det framgår emellertid av intervjuerna att rektorn inte själv observerar undervisningen eller systematiskt inhämtar elevernas uppfattning om undervisningen. Det framgår även att rektorns uppföljning inte omfattar uppföljning av hur värdegrundsuppdraget genomsyrar undervisningen, utan att detta endast lyfts då det har uppstått en diskussion om något som har hänt.

Granskningen visar att rektorn genomför vissa utvecklingsinsatser för att möta de behov som identifierats men att de främst är generella och inte riktade mot specifika ämnen eller lärare. Av intervjuer och insänd dokumentation framgår att analyserna av resultaten har mynnat ut i tre fokusområden med tydlig koppling till de problem som identifierats. Inom fokusområdet trygga grupper sätter arbetslaget upp mål och utformar insatser utifrån de olika klassernas behov. En EHT-medlem fungerar som samtalsledare och deltar även när insatserna följs upp gentemot målen under höst och vår. Rektorn styr och följer upp arbetet i lärgrupperna och arbetslaget genom regelbundna möten med lärgruppsledare och arbetslagsledare och via elevhälsoteamet. Området som handlar om lärmiljöer omfattar insatser kring både den fysiska lärmiljön och det pedagogiska arbetet. Skolan har gjort inköp av möbler och hjälpmedel i syfte att det ska finnas möjlighet till variation vad gäller arbetsplatser för eleverna. En så kallad studio har inretts för de elever som behöver undervisning i mindre grupper. I arbetet med pedagogiska lärmiljöer har lärarna utgått från Specialpedagogiska skolmyndighetens verktyg. De pedagogiska insatserna handlar dels om att lärarna har arbetat fram en gemensam lektionsstruktur och dels om ett gemensamt arbete med kooperativt lärande. Det mesta utvecklingsarbetet sker i form av kollegialt lärande i de så kallade lärgrupperna som leds av lärgruppsledare. Arbetet har utgått från gemensam läsning av litteratur inom området kooperativt lärande och har även omfattat praktiska uppgifter som lärarna skulle genomföra i sina ämnen. Det framgår av intervjuerna att arbetet med kooperativt lärande är en väg att möta fler elevers behov i undervisningen och att öka elevers motivation. Det uttrycks även tankar om att det skulle kunna vara ett sätt att främja just pojkarnas inlärning och motivation. Det framgår dock att även om personalen och rektorn har uppmärksammat de skillnader som finns i resultat, mellan flickor och pojkar och mellan elever med föräldrar med olika utbildningsbakgrund, så innehåller inte arbetet

tydliga mål eller åtgärder för att minska dessa skillnader. Det framgår också att även om rektorn känner till att det finns en variation i kvaliteten i undervisningen och att undervisningen skulle behöva förändras i flera ämnen, så har rektorn endast i enstaka fall vidtagit insatser riktade mot enskilda lärare eller ämnen.

Rektorns resursfördelning är flexibel och anpassad för att möta de behov som rektorn identifierar i verksamheten. Av intervjuer med rektorn och elevhälsans personal framgår att de tillsammans gör en genomgång av olika gruppers behov inför fördelning av lärarresurserna. Under innevarande år har rektorn exempelvis beslutat att tillsätta fler lärare och resurspersoner i årskurs 7 så att de har möjlighet att dela in eleverna i mindre grupper, utifrån att eleverna hade låga resultat när de slutade årskurs 6. Vidare har extra resurser satsats på undervisningen i matematik så att den kan bedrivas i mindre grupper. För att möta de elever som har störst behov av stöd har den så kallade Studion startats. Här undervisas elever under delar av dagar och undervisningen bedrivs till stor del av speciallärare. Speciallärarens insatser i övrigt styrs av vad hen får för information på arbetslagsmöten och klasskonferenser om olika elevers behov av stöd. Rektorn följer upp utfallet av resursfördelningen löpande tillsammans med specialläraren för att få en bild av vad olika gruppindelningar får för resultat och vilken progression de leder till hos eleverna. Uppföljningarna har exempelvis visat att de mindre matematikgrupperna inte har lett till att de ser den progression de önskat utan att de behöver utvärdera vad smågrupperna gett.

Granskningen visar att rektorn i huvudsak leder och organiserar det pedagogiska arbetet på ett sätt som främjar skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Det framgår av intervjuer och insänd dokumentation att rektorn skapar vissa förutsättningar för lärarna att samverka men att det saknas forum för lärare att samverka inom ämnena och att lärare och elevhälsa inte har möjlighet att mötas och samarbeta regelbundet. Skolan har ett tydligt kalendarium som omfattar arbetslagsmöten, lärgrupper och uppföljningsmöten för utvecklingsarbetet. Däremot finns det ingen tid planerad för ämnessamverkan och det finns även flera lärare som är ensamma att undervisa i sitt ämne och som inte har någon ämneskollega att samverka med. Både lärare och elevhälsopersonal uttrycker att de har ett gott samarbete men att det saknas schemalagda tider då hela elevhälsoteamet träffar arbetslaget. Rektorn följer upp att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av alla genom löpande samtal med personalen, och på gemensamma möten och i medarbetarsamtal och rektorn ger exempel på att hen även har lyft frågor med enskilda lärare utifrån att elever haft synpunkter. Obehöriga lärare får en anpassad introduktion och även ett avpassat stöd löpande under läsåret. En obehörig lärare som är anställd för hela läsåret fick handledning av en behörig lärare som kom till skolan

varje vecka under hösten och en pensionerad behörig lärare har anställts och har som en del i sitt uppdrag att handleda två obehöriga.

Granskningen visar att trots att personalen ser skillnader både mellan flickors och pojkar resultat och deras motivation så leder inte rektorn något strategiskt arbete för att komma till rätta med dessa skillnader. Det framgår av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn att de har uppmärksammat att flickornas kunskapsresultat generellt är högre än pojkarnas och att de har pratat om dessa mönster. Både nationell statistik och skolans egna sammanställningar visar att flickors genomsnittliga meritvärde är drygt 40 poäng högre än pojkars. Det framgår även att skolan inte följer upp andra resultat än kunskapsresultaten ur ett könsperspektiv. Vad gäller resultat avseende trygghet beskrivs dessa mer utförligt i det här beslutet under området *Trygghet och Studiero*. I Skolinspektionens enkät till elever som genomfördes våren 2021 var flickornas svar betydligt mer positiva än pojkarnas inom samtliga frågeområden som handlade om undervisningen, vilket vissa intervjuade förklarar med att det handlade om just den årskursen. Enligt intervjuade lärare har de pratat mycket om förhållningssätt även utifrån kön i lärgrupperna och i andra möten. De har även pratat om hur de behöver utforma undervisningen för att nå alla, men både lärarna och rektorn säger att det inte har lett till något gemensamt arbete för att minska skillnaderna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda skolans arbete så att arbetet med att utveckla undervisningen och skolans lärmiljöer har ett tydligt fokus på vilka skillnader som finns mellan flickors och pojkars resultat och upplevelse av undervisning och trygghet. I detta ingår att konkreta åtgärder planeras, genomförs och utvärderas.

Sammantaget visar granskningen att det finns stora skillnader mellan flickor och pojkars resultat, både vad gäller kunskapsresultat och resultat gällande trygghet, och när det gäller elevernas inställning till undervisningen. Samtidigt framgår det att även om rektorn och personalen känner till vissa av dessa skillnader och att de tillsammans har konstaterat att de finns, så bedrivs inget systematiskt arbete för att komma till rätta med skillnaderna.

Enligt 1 kap. 5 § skollagen¹ ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Av förordningen om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet² framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, i samverkan med personalen analyserar skillnader i flickors respektive pojkars kunskapsresultat, trygghetsresultat och resultat av andra eventuella utvärderingar eller kartläggningar som skolan genomför. Analyserna behöver sedan ingå i lärarnas diskussioner om en undervisning och en utbildning som ger alla elever, oavsett könstillhörighet, samma förutsättningar att utvecklas och lära. Dessa diskussioner bör leda fram till en konkretisering av hur lärarna i sin undervisning ska arbeta för att flickor och pojkar ska ges lika stort utrymme och lika stort inflytande. I detta arbete är det viktigt att ta med elevernas upplevelse av likvärdiga förutsättningar, inflytande, utrymme och motivation. Skolan kan med fördel låta arbetet ta sin utgångspunkt i det påbörjade arbetet med kooperativt lärande och skolans lärmiljöer. Det är vidare viktigt att rektorn följer upp hur enskilda lärares undervisning bedrivs och vilka effekter den får för flickor respektive pojkar.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

¹ SFS 2010:800

² SKOLFS 2010:37

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att eleverna erbjuds en undervisning som är strukturerad så att eleverna förstår vad de ska göra men att syftet med de olika arbetsmomenten inte är tydligt för eleverna. Det finns ämnen där undervisningen är varierad vad gäller arbetssätt och arbetsformer men denna variation saknas också i flera ämnen. Lärare anpassar på flera olika sätt undervisningen för att möta behoven i elevgrupperna, men det finns elevgrupper som lärarna trots detta inte lyckas motivera. Lärarna arbetar medvetet med att ge alla elever det stöd de behöver i undervisningen och de arbetar på flera sätt för att stärka elevernas självförtroende och med att motivera eleverna individuellt. Undervisningen ger eleverna möjlighet att reflektera över det egna lärandet. Slutligen visar granskningen att lärarna är lyhörda för elevernas synpunkter men att de inte systematiskt involverar eleverna i planering eller utvärdering av undervisningen. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen.

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad så att eleverna förstår vad de ska göra men att syftet med de olika arbetsmomenten inte är tydligt för eleverna. Det framgår av intervjuer och observationer att alla lektioner har en tydlig början och ett tydligt slut. Lektionerna inleds med att lärare hälsar på eleverna, i flera fall med namn eller med en personlig kommentar. Skolan har en gemensam lektionsstruktur som innebär att lärarna ska skriva upp lektionens tid, innehåll och mål på tavlan, men det framgår att denna bara används till viss del. Det är i huvudsak tydligt vad eleverna ska göra på lektionerna, men det är ovanligt att lärarna pratar med dem om varför de arbetar med de aktuella uppgifterna eller vad målet är med uppgifterna. Istället går lärare igenom målen, oftast både muntligt och skriftligt, inför varje nytt arbetsområde. Enligt intervjuade elever förklarar emellertid lärarna syftet med olika uppgifter när elever frågar dem. Slutligen framgår det av både intervjuer och observationer att avslutningen på lektionerna mycket sällan används för att sammanfatta lektionsinnehållet eller utvärdera vad eleverna har lärt sig, utan endast består i en samling där eleverna står bakom stolarna.

Granskningen visar att det finns ämnen där undervisningen är varierad vad gäller arbetssätt och arbetsformer men att denna variation saknas i flera ämnen. Det framgår av intervjuer med lärare, elevhälsopersonal och rektorn att vissa lärare medvetet planerar för att försöka få in flera förmågor eller arbetssätt i en lektion eller under en period, och att de skapar tillfällen för eleverna att arbeta kooperativt i grupp eller par. Det framgår dock att i flera ämnen får eleverna till stor del arbeta enskilt med uppgifter och att inom ett ämne består undervisningen nästan uteslutande av enskilt arbete i läroboken eller med det digitala läromedlet. Vidare framgår att under en period ledde lärarnas arbete med kooperativt lärande till att undervisningen var mer varierad och uppfattades som mycket roligare av eleverna, men att de arbetssätten inte används i samma utsträckning längre. Elever beskriver att de i vissa ämnen får laborera, se på film eller göra grupparbete, men säger att en stor del av undervisningen utgår från det digitala läromedlet, där eleverna främst får läsa texter och svara på frågor eller skriva sammanfattningar. De observerade lektionerna bekräftar vad de intervjuade berättat. Flera av lektionerna innehåller flera olika moment som omfattar exempelvis genomgång, film, quiz, arbete med det digitala läromedlet, praktiskt arbete och arbete enskilt, i par och i grupp, men ett arbetssätt och en uppgift upptar större delen av lektionstiden på ett par av dem. Två av lektionerna består endast av en kort genomgång och enskilt arbete i läroboken.

Granskningen visar att lärare på flera olika sätt anpassar undervisningen för att möta behoven i elevgrupperna, men att det finns elevgrupper som lärarna trots detta inte lyckas motivera. Det framgår av intervjuer och observationer att anpassningarna planeras både utifrån arbetssätt och utifrån val av material. När det gäller arbetssätt handlar det om hur lärare delar in elever i grupper eller samarbetspar, så att de utmanas och får hjälpa varandra att lösa uppgifter. Det handlar även om att lärare planerar så att elever får stöd av extra lärare i klassrummet eller i ett angränsande grupprum. I vissa ämnen får eleverna uppgifter med olika svårighetsgrad och i andra ämnen handlar det om att elever ges öppna uppgifter som de kan lösa utifrån sin egen förmåga. I de senare uppgifterna består anpassningen i hur lärare ger eleverna individuell och anpassad återkoppling, för att både stödja och utmana elever. Ytterligare utmaningar för elever kan vara inplanerade extrauppgifter, läsa svårare skönlitteratur eller se en film eller lyssna på en pod om det aktuella ämnet. Det framgår även att lärare pratar särskilt om hur de ska anpassa undervisningen till pojkarna och till gruppen elever som inte ser nyttan av utbildning och för samtal om hur de kan utveckla undervisningen så att den blir mer elevnära, exempelvis vid val av texter till enskilda elever eller genom särskilda uppgifter som knyter an till elevens intresse. Det framgår emellertid att detta inte är ett gemensamt arbete som omfattar alla lärare och alla ämnen. Det framgår också att även om lärare pratar om att utmana

högpresterande elever och de försöker göra det, så är det svårt i vissa ämnen där många behöver hjälp.

Lärarna arbetar medvetet med att ge alla elever det stöd de behöver i undervisningen. Av intervjuer och observationer framgår att lärarna använder olika metoder för att stötta eleverna och få dem att förstå lektionsinnehållet. Lärarna använder tavlan eller projektor för att rita, skriva och visa bilder under genomgången. Under genomgången förklarar lärare också vad eleverna förväntas göra och hur de ska gå tillväga och går även igenom exempel, ord och begrepp gemensamt. Lärarna rör sig runt i klassrummet under lektionstiden och intervjuade lärare säger att de har som plan att gå till alla elever under varje lektion. Skolan har relativt små klasser, vilket gör att lärarna känner eleverna och vet vilka de behöver stötta extra och att de har möjligheten att göra det. Lärarna ser om elever tappar engagemanget och anpassar sitt sätt att stötta och skapa engagemang efter situation och elev, bland annat genom att använda exempel som bygger på elevers intressen eller använda belöningssystem. Alla intervjuade elever tycker att de får den hjälp de behöver.

Granskningen visar att lärarna på flera sätt arbetar för att stärka elevernas självförtroende och med att motivera eleverna individuellt. Det framgår av intervjuer med lärare att de skapar en god grund för att arbeta med elevernas motivation och självförtroende genom att prata mycket med eleverna utanför klassrummet och skapa goda relationer. Det framgår även att lärarna planerar för att eleverna ska känna sig trygga i klassrumsmiljön och ha goda förutsättningar att samarbeta genom medvetna placeringar. Flera lärare knyter ämnesinnehållet till intressen som eleven har och tar i vissa fall även hjälp av studie- och yrkesvägledaren för att motivera eleverna. På en observerad lektion uppmanas en elev som har hittat ett datorprogram som fungerar bra till det som de ska arbeta med, att visa övriga elever och berätta om programmet. Läraren ställer frågor och uppmuntrar de andra eleverna att använda samma program. Eleverna ger enstaka exempel på hur lärare försöker göra undervisningen intressant för alla elever exempelvis genom bollekar för att få igång eleverna, låta eleverna se filmen när de läst boken och ge tips och förslag på vad eleverna kan skriva om ifall de kört fast. Rektorns bild är att över lag skapar alla lärare goda relationer med eleverna, bryr sig om eleverna och följer upp hur de mår. När det gäller att ha höga förväntningar ser det dock, enligt rektorn, olika ut hos olika lärare.

Granskningen visar att eleverna ges möjlighet att reflektera över det egna lärandet. Både lärare och elever ger exempel på inslag i undervisningen där lärarna ger eleverna tillfälle att få syn på sin egen utveckling. I ett ämne arbetar lärarna särskilt medvetet med detta genom att lärarna regelbundet utvärderar elevernas utveckling inom olika förmågor och pratar med eleverna om vad de behöver arbeta vidare med för att nå

längre. Mentorerna säger att de upplever att eleverna är väl insatta i vad de kan i just det ämnet. I övriga ämnen får elever exempelvis läsa och bedöma texter de skrivit tidigare, arbeta med kamratrespons, fylla i exit tickets, besvara frågor där de får värdera om de kan ämnesområdet eller inte. Lärare arbetar även med att ge elever tydliga och enkla övningar som eleven kan lösa och därmed bli medvetna om att de kan och med att ge återkoppling på vad eleverna kan göra bättre efter inlämningsuppgifter.

Granskningen visar att lärarna är lyhörda för elevernas synpunkter men att de inte systematiskt involverar eleverna i planering eller utvärdering av undervisningen. Det framgår av intervjuer med elever, lärare och rektorn att lärarna lyssnar på eleverna och att deras synpunkter beaktas när de kommer med förslag. Elevernas medverkan består främst i att de har inflytande över arbets- och examinationsformer. Det framkommer även exempel på att elever får välja ordning på områden eller tillfrågas hur de vill lägga upp arbetet under kommande termin, utifrån att läraren presenterar vad som ska göras. Det framgår även att det förekommer att lärare utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna. Lärare för exempelvis löpande samtal med eleverna eller låter eleverna utvärdera lärarens insats och innehållet efter ett arbetsområde. Det framgår dock att arbetet med utvärdering inte görs med regelbundenhet och lärare uttrycker att de skulle behöva göra det oftare eftersom det ger lärare nya idéer.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utifrån sin uppföljning av undervisningens kvalitet sätta in åtgärder för att utveckla undervisningen i de ämnen och för de lärare där undervisningen inte i tillräcklig utsträckning är anpassad utifrån samtliga elever och erbjuder en variation av arbetssätt och arbetsformer.

Granskningen visar sammantaget att även om vissa lärare planerar undervisningen så att den ska möta elevers olika behov och så att eleverna får möta en variation i arbetssätt och arbetsformer, så finns det ämnen där undervisningen till stor del bedrivs på samma sätt på de flesta lektioner och där eleverna till stor del arbetar enskilt med ett läromedel. Det framgår också att lärare ser behov av att undervisningen är elevnära för att möta alla elever och att en varierad undervisning upplevs som roligare och mer motiverande av eleverna. Även rektorns analyser visar att elevers motivation påverkas av om verksamheten erbjuder eleven olika sätt att lära.

Enligt 1 kap 4§ skollagen ska skolan i utbildningen ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Enligt 3 kap 2 § skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.³ Vidare framgår att skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.⁴ Därutöver ska skolan främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer. Gemensamma erfarenheter och den sociala och kulturella värld som skolan utgör skapar utrymme och förutsättningar för ett lärande och en utveckling där olika kunskapsformer är delar av en helhet.⁵

Skolinspektionen rekommenderar därför att skolan fortsätter sitt utvecklingsarbete kring elevers pedagogiska lärmiljöer och med att gemensamt utarbeta, prova och utvärdera olika undervisningsmetoder och arbetssätt. Rektorn behöver sedan följa upp att det gemensamma arbetet ger faktiska avtryck i undervisningen hos alla lärare och i alla ämnen. Som komplement kan vissa lärare behöva enskild handledning eller kompensutveckling och då är det viktigt att rektorn ser till att sådan erbjuds och genomförs. Det är i det här sammanhanget värdefullt att rektorn systematiskt inhämtar elevernas uppfattning om undervisningen i de olika ämnena och hos olika lärare. Vidare rekommenderar Skolinspektionen att rektorn tillsammans med lärarna utvärderar vilka effekter arbetet har fått på undervisningen.

³ Lgr 11, 1 En likvärdig utbildning

⁴ Lgr 11, 2.2 Kunskaper

⁵ Lgr11, 1 Skolans uppdrag

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att personalen arbetar tillsammans för att skapa studiero på lektionerna.

Granskningen visar att skolan har ett medvetet arbete för att skapa trygghet, men att det finns problemområden som har identifierats och där ett arbete har planerats men ännu inte startats.

Granskningen visar att personalen arbetar tillsammans för att skapa studiero på lektionerna. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa framgår att rektorn tar ett övergripande ansvar för arbetet med studiero på skolan. Rektorn deltar i olika forum där studiero diskuteras så som elevhälsomöten, arbetslagsmöten och elevråd. Utifrån identifierade behov har rektorn beslutat om insatser. Det framgår även att elevhälsans personal involveras i arbetet med studiero genom att de arbetar tillsammans med lärarna kring de grupper lärarna ser behov i. Skolan har också genomfört ett omfattande arbete, projektet *Från kaos till ordning*, i en årskurs. Arbetet, som avslutades under höstterminen, omfattade samtal i smågrupper kring olika teman, och hela elevhälsans personal och skolans rektor deltog som samtalsledare. Rektorn har även gett en lärare i uppdrag att i sin tjänst fungera som mentor för övriga lärare när det gäller struktur på lektioner och i arbetet med studiero. Enligt intervjuade lärare är rektorn närvarande och stöttar vid behov enskilda lärare i arbetet med att skapa studiero. De säger även att rektorn har varit mycket tydlig med konsekvenser för elever som stör studieron.

Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn och av inkommen dokumentation framgår att lärarna har vissa gemensamma strategier för att främja studiero. En av strategierna är att lärarna ska samla in alla mobiltelefoner vid lektionsstart och detta genomförs också på samtliga de observerade lektionerna. Vidare är det lärarna som delar in eleverna då de ska samarbeta i par eller grupper. Skolan har också en gemensam struktur för hur lektionerna ska ramas in, genom att lektionerna startas

och avslutas med att eleverna står bakom sina stolar och att lärarna ska skriva lektionens tid, mål och innehåll på tavlan. Av observationer framgår emellertid att lärarna i olika utsträckning följer denna överenskommelse. Det framgår vidare att lärarna diskuterar studierofrågor på arbetslagsmöten och på mentorsmöten men såväl rektorn som lärare uttrycker att det skulle behövas mer konkreta samtal kring strategier för hur de ska arbeta förebyggande snarare än de samtal som nu förs och som mer handlar om incidenter som redan har inträffat. Rektorn har inte gett arbetslagsledaren något uppdrag när det gäller arbetet med studiero, men ser att det skulle behövas. Vidare framgår av intervjuerna att lärarna diskuterar studieron med eleverna och att de ser som en av skolans styrkor att lärarna har goda relationer till alla elever och vet hur var och en behöver bemötas.

Granskningen visar att skolan har ett medvetet arbete för att skapa trygghet, men att det finns problemområden som har identifierats och där ett arbete har planerats men ännu inte startats. Av intervjuer och inkommen dokumentation framgår att rektorn leder arbetet och att lärare och elevhälsopersonal samverkar för att främja elevers trygghet. Ett av skolans utvecklingsområden handlar om Trygga grupper. Elevhälsan arbetar med arbetslaget, som utifrån aktuell elevgrupp satt upp mål i ett samarbete med specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), om vad just de behöver jobba med. Målen följs upp regelbundet enligt skolans årshjul och även EHT-personal deltar i uppföljningen. Vidare framgår att skolan arbetar med insatser i en årskurs, där de identifierat stor förekomst av tråkigt språkbruk och hårda ord. I detta sammanhang har EHT arbetat tillsammans med mentorerna bland annat genom att ge mentorerna förslag på övningar och aktiviteter att genomföra på mentorstiden samt själva prata med klasserna om språkbruk. Enligt de intervjuade har situationen i klasserna blivit bättre, men de ser ett fortsatt behov av att arbeta med frågan. Förutom planerade insatser pratar lärarna löpande om trygghetsfrågor på arbetslagsmötena, men det framkommer att även om EHT-personalen försöker delta i dessa möten så finns det inte någon tydlig organisation för en regelbunden medverkan. Det framgår vidare att det förekommer en hel del problem kring rasism och sexism på skolan, och att de intervjuade ser ett behov av att arbeta tydligare mot sådana problem. Rektorn har pratat med lärarna om det i arbetslaget och betonat vikten av att alla ska reagera, men av elevintervjuer framgår att elever har en tydlig bild av vilka som reagerar och vilka som inte gör det. Rektorn har emellertid initierat ett arbete genom att ge skolsköterskan och kuratorn ett uppdrag att arbeta med eleverna kring frågor om rasism och sexuell läggning.

Det framgår även att skolan arbetar systematiskt med att kartlägga elevers upplevelse av trygghet, utvärdera resultaten och sätta in åtgärder. Skolan genomför en trygghetsenkät varje termin och skolsköterskan sammanställer hälsosamtalen och

rapporterar till EHT. Resultaten av enkäten utvärderas av skolans Trygghetsgrupp som innefattar lärare, kurator och rektorn, och som har möten fyra gånger per termin. Trygghetsgruppen har också ansvar för att diskutera insatser och kan även sammankallas vid behov. Resultaten från enkäterna lyfts i elevrådet men inte i alla klasser, men det framkommer exempel på att elever fått diskutera vad skolan kan göra åt negativa resultat. Årets enkät visade att skolans korridorer var ett problemområde och för att möta de problemen har skolan satt in rastvakter och arbetar med ökad vuxennärvaro.

Granskningen visar också att skolans trygghetsarbete inte omfattar ett jämställdhetsperspektiv. Av Skolinspektionens enkät till elever som genomfördes vårterminen 2021 framgick att flickor i betydligt lägre omfattning kände sig trygga än pojkar. Rektorn säger emellertid att hen inte vet om det var samma resultat i skolans enkät, eftersom de inte har gjort den jämförelsen eller har tittat på resultaten utifrån det perspektivet. Elevhälsans personal berättar att deras uppfattning emellertid är att det generellt finns mer trygghet bland pojkarna.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar eventuella skillnader i betyg, men att rektorn inte leder lärarnas arbete med likvärdig bedömning. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering av bedömningen.

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar eventuella skillnader i betyg. Av intervjuer med lärare, EHT-personal och rektorn framgår att rektorn har följt upp betygen i syfte att uppmärksamma eventuella skillnader och att även lärarna har haft i uppdrag att göra det. Enligt rektorn är det inget ämne som sticker ut med varken höga eller låga betyg och lärarna använder hela betygsskalan. Vidare har de konstaterat att skolans resultat på nationella ämnesprov ligger nära slutbetygen.

Granskningen visar att rektorn inte leder lärarnas arbete med likvärdig bedömning. Det framgår av intervjuer med rektorn och lärare att rektorn inte har instruerat lärare

att använda sig av några särskilda metoder för likvärdig bedömning, utan att det är upp till enskilda lärares initiativ att exempelvis sambedöma. Skolan arbetade tidigare med Skolverkets bedömningsstöd men gör det inte nu längre. De metoder som används i viss omfattning är anonymiserad och gemensam rättning av nationella ämnesprov i ett par ämnen, men endast i de fall två lärare i samma ämne arbetar i samma årskurs. Rektorn följer inte heller upp om lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Det framgår även att rektorn ger lärare svaga förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Skolans lärgrupper arbetar ämnesvis med Lgr22 på regelbundna möten under vårterminen och dessa möten innefattar diskussioner kring betygskriterierna och olika mål i läroplanen. För att stötta obehöriga lärare i ett ämne har rektorn anställt en pensionerad matematiklärare som deltagit i betygssättningen. Därutöver har skolan inga organiserade forum för lärare att samverka kring bedömningsfrågor och betygssättning, varken i ämnesgrupper eller i samverkan med lärare på andra skolor. Lärarna i de praktisk-estetiska ämnena och idrott har diskuterat tillsammans inför betygssättning, liksom lärarna i matematik och naturorienterande ämnen. Även språklärarna har haft några bedömningstillfällen tillsammans. Såväl lärare som rektorn säger att dessa tillfällen inte är tillräckliga. Då det är flera ämnen som bara har en lärare, saknas även möjligheten till informella samtal kring bedömningar för dessa lärare. Rektorn beskriver emellertid ett inplanerat arbete som innefattar exempelvis att de praktisk-estetiska lärarna ska samarbeta och att lärare ska samarbeta kring bedömning av de nationella ämnesproven under vårterminen. Det är även planerat att specialläraren ska delta i dessa bedömningsdiskussioner.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärare använder olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar samt organisera lärarnas arbete så att de får förutsättningar att regelbundet samverka med varandra i arbetet med bedömning och betygssättning.

Granskningen visar att rektorn inte skapat någon tydlig organisation för lärares arbete med likvärdig bedömning. Sammantaget visar intervjuer med lärare och rektorn att det är ovanligt att lärare arbetar på ett organiserat sätt med samrättning och sambedömning och att rektorn inte leder något samverkansarbete för att säkra lärares samsyn i bedömningsfrågor. Det framgår även att rektorn inte ser till att lärare använder sig av olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Av läroplanen framgår vidare att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.⁶

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ser till att lärare använder sig av olika metoder för att säkerställa att deras bedömningar är likvärdiga. Exempel på sådana metoder är nationella bedömningsstöd, avidentifierade uppgifter och prov samt olika former av samedömning. Rektorn behöver även skapa möjligheter för lärare att organiserat och systematiserat samverka i bedömningsfrågor. Mot bakgrund av att samedömning är av stor betydelse för ökad likvärdighet, då det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas, kan rektorn förslagsvis avsätta tid för lärare att utforma ändamålsenliga bedömningssituationer samt diskutera bedömning av elevprestationer i förhållande till olika kunskapsnivåer.⁷ För att följa arbetet bör rektorn delta kontinuerligt i lärares bedömningsmöten, eller ge instruktioner till samtalsledare eller förstelärare att planera och leda tydliga bedömningsmöten. Huvudmannen kan med fördel bistå rektorn med att organisera arbetet mellan skolenheter om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Rektorn behöver sedan följa upp det arbete som bedrivs av lärarna.

⁶ Lgr 11, kap. 2.8 Rektorns ansvar

⁷ Skolverket (2018) *Betyg och betygssättning. Skolverkets allmänna råd med kommentarer*. Stockholm: Skolverkets publikationsservice, s. 22-23

På Skolinspektionens vägnar

Two handwritten signatures in blue ink. The signature on the left is 'Anna Sundman Marknäs' and the signature on the right is 'Kerstin Martinsson'.

Anna Sundman Marknäs
Beslutsfattare

Kerstin Martinsson
Föredragande

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 1 mars 2022 och den 8 mars 2022. Besöket genomfördes av Kerstin Martinsson och Johan Bohman.

Skolenheten består av årskurserna 7-9 och har vid granskningstillfället 122 elever fördelade på sex klasser. Skolenheten leds av en rektor.